
ЯДРО ТЕОРІЇ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК БАЗИСНІ КАТЕГОРІЇ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

Л.Д. Грицяк, кандидат педагогічних наук, доцент

У науковій сфері відбувається інтенсивна переоцінка фундаментальних знань [1; 3-15], а для практики управління сферою освіти характерним є опанування керівниками різних ієрархічних рівнів теоретичними засадами менеджменту, зокрема і освітнього та стратегічного його видів [2; 10; 11; 12; 13; 15; 16-19] і термінологічного апарату розвитку організаційної культури.

На аналітико-констатувальному етапі для розв'язання задач дослідження необхідно визначити «...базові та похідні категорії...», що складають ядро теорії стратегічного менеджменту; знайти їх визначення не тільки у друкованих наукових працях, журналах, іншій осві-

тянській періодиці, а й в мережі Інтернет із застосуванням інформаційно-пошукових систем (ІПС); виявити, проаналізувати, узагальнити смислові поля та субстрати, а також наукові підходи до авторських трактувань категорій; порівняти смислові конструкти дефініцій та визначити зони їх смислового збігу; визначити та обґрунтувати авторські концептуальні бачення категорій дослідження.

Для розв'язання поставлених задач і досягнення мети необхідно визначитися у способах, засобах і прийомах, тобто методах наукового пізнання дійсності. У буквальному розумінні метод — це шлях до чого-небудь, засіб досягнення мети. Метод розглядаємо як конкретний спосіб вивчення практики управління у контексті педагогічної дійсності, як інтелектуальну схему дій, що пояснює логіку дослідження, послідовність і зв'язок між окремими етапами та дозволяє встановити істину, перевірити чи спростувати її.

Загальновизнано, що фундаментальні дослідження потребують застосування не тільки теоретичних методів дослідження, а й емпірико-теоретичних методів, враховуючи, що в обґрунтуванні теоретичних істин, які перевіряються доведенням, практика бере участь опосередковано. Термінологічний аналіз належить до емпірико-теоретичних методів, він не є новим, але із застосуванням засобів ІКТ надає нових можливостей [2].

Під час ретроспективного аналізу еволюції наукових основ менеджменту та розгляду теоретичної домінанти дослідження — сучасного стратегічного менеджменту було враховано дві невід'ємні й взаємозалежні сторони пізнання та генези розвитку систем наукових знань, які існують на всіх етапах його ци-вілізаційного розвитку, — *це інтеграція і диференціація, що дає змогу відтворити об'єднання різних знань у єдине ціле і здійснити розподіл знань за окремими галузями науки, напрямками та проблемами, простежити методологію розвитку наукових теорій менеджменту загалом і стратегічного менеджменту в освіті* (курсив наш. — Л. Г.) зокрема.

Уявлення про роль і місце менеджменту, про зміст особливого виду діяльності — менеджерської діяльності — й методи її здійснення не раз зазнавали суттєвих змін відтоді, як менеджмент було виокремлено в «...самостійну сферу наукового знання... у 1886 році...». Погляди на менеджмент розвивалися в залежності від ускладнення суспільних відносин та виробничого процесу, від виникнення бізнесу і змін у ньому, посилення спеціалізації і кооперації праці через використання раціональних знарядь праці, удосконалення технологій виробництва, появи

нових засобів зв'язку, комунікацій, оброблення та передавання інформації, інформаційних технологій.

Зміни в практиці керівництва детермінували якісні перетворення у менеджменті, появу різних парадигм, нових концептуальних підходів, теорій менеджменту, нововведень, наукових шкіл менеджменту. Це такі види менеджменту, як організаційний менеджмент, менеджмент культури, організаційна поведінка, теорія організаційного розвитку та ін. Зрозуміло, що поступ у цьому напрямі забезпечує наука, бо, зрештою, радикально нова система управління освітою в ринкових умовах розвитку інформаційного суспільства потребує нових знань, інформації, інтеграції наукових здобутків, нового сприйняття та мислення керівників.

Управлінська думка, як засвідчує вивчення та аналіз наукового доробку вітчизняних і зарубіжних учених, не виконувала ролі пасивного слідування за емпірикою, адже розроблені й сформульовані нові ідеї, концепції, методи в галузі менеджменту знаменували собою появу наукових шкіл, нових наукових підходів, нових рубежів, починаючи з яких відбувалися широкомасштабні інноваційні перетворення в практиці менеджменту різних сфер суспільства й у сфері освіти як пріоритетній і соціально значущій для різних цивілізаційних епох.

Яскравим прикладом генерування таких ідей та наукових підходів є сучасна концепція стратегічного менеджменту та менеджменту культури. Їх поява завдячує виникненню цілої низки принципово нових проблем: проблеми виживання в умовах конкуренції, орієнтації мислення керівників з внутрішньо організаційних на зовнішні фактори впливу, формування і розвитку стратегічного мислення та нової культури управління, визнання організації як відкритої стохастичної соціальної системи, підтримки відповідності між потребами замовників освіти та викликами зовнішнього середовища й результатами діяльності організації перед керівниками усіх рівнів і сфер діяльності, підприємцями і діловими людьми. Розв'язання цих проблем з наукової точки зору знайшло певною мірою відображення у сучасній західній концепції стратегічного менеджменту та більшою мірою — реалізацію у практиці економічної галузі.

Аналіз світоглядних, теоретичних засад менеджменту, розкритих у наукових працях, дав можливість у контексті даного дослідження визначити субстрат — першооснову спільності — інтегративних тенденцій у формуванні та подальшому розвитку наукових засад стратегічного менеджменту в сфері освіти як органічний взаємозв'язок та взаємопроникнення, природне зародження нових шкіл менеджменту в межах розвитку попередніх, поєднання їхніх науко-

вих надбань через інтеграцію наукових ідей і технологій реалізації класичного, функціонального за А. Файодем, поведінкового, мотиваційного, кількісного, системного і ситуаційного наукових підходів до менеджменту.

Проведений ретроспективний аналіз дав можливість дійти висновку, що формуванню сучасної концепції стратегічного менеджменту передувало кілька етапів становлення й розвитку теорій менеджменту починаючи з кінця ХІХ століття до цього часу.

Визначення ядра ідей менеджменту, створення моделей системи менеджменту, обґрунтування принципів, вироблення та систематизація нових знань у різних наукових школах менеджменту привело до системного розгалуження знань, структурування, організації наукових дисциплін загального менеджменту через виокремлення його типів (видів) як нових галузей наукового знання — науковий менеджмент, адміністративний менеджмент, теоретичний менеджмент, операційний менеджмент, мотиваційний менеджмент, системний менеджмент, ситуаційний менеджмент, і, власне, стратегічний менеджмент як предмет вивчення нашого дослідження та організаційна культура як його складник.

З метою виявлення ступеня наукової розробленості проблеми даного дослідження у вітчизняному та зарубіжному доробку учених нами заплановано з'ясувати сутність стратегічного менеджменту, розглянути категоріально-понятійний апарат стратегічного менеджменту як ядро теорії, базис теоретичних основ змістової складової процесу підготовки, когнітивно-знаннєвого компоненту процесу готовності керівників ЗНЗ до впровадження стратегічного менеджменту.

У цьому контексті варто врахувати, що характерною ознакою становлення й розвитку будь-якої науки (це стосується і стратегічного менеджменту в сфері освіти) є формування усталеного глосарію, який забезпечує можливість сутнісної конкретизації категоріально-понятійного апарату науки, розкриття найістотніших ознак визначуваних категорій через деталізацію їхніх концептів, порозуміння між дослідниками та вченими не тільки в науковому колі, а й між ученими та практиками, програмно-проектного втілення закладених у категоріях смислів, взаємного збагачення смислових полів стратегічного менеджменту й інших галузей наук.

«Категорія» у «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» визначається: «1. *філософ.* Основне логічне поняття, що відбиває найзагальніші закономірні зв'язки й відношення, які існують у реальній дійсності. *Категорія часу. Категорія причини.* 2. *наук.*

Родове поняття, що означає розряд предметів, явищ і т. ін. або їхню важливу спільну ознаку...».

Гіпотетично ми припускаємо, що на основі розгляду виявлених характеристик категоріально-понятійного поля стратегічного менеджменту (СМ) та застосування термінологічного, системного і контент-аналізу відтворюються реальні можливості деталізувати, систематизувати й уточнити сутність існуючих понять, обґрунтувати нові поняття і терміни, здійснити формування глосарію. У межах цієї схеми нами заплановано використання низки емпіричних, емпірико-теоретичних і теоретичних методів: методів контент-аналізу, термінологічного та системного аналізу, порівняння, умовиводу, конкретизації для уточнення сутності категорій і понять. Слід зазначити, що коли вводиться нове поняття в авторській інтерпретації, спочатку здійснюється його пояснення, наводяться теоретичні і наукові дані, які лежать в основі цього поняття, потім формулюється визначення, і зрештою наводяться один або кілька прикладів для відображення його фактичного застосування у практичній управлінській діяльності керівників.

Розглянемо сутність категорії «стратегічний менеджмент» як родового, загального, базового поняття даного дослідження та з'ясуємо сутність і специфіку цього феномену в сфері освіти. Враховуючи витoki, місце і роль цього виду менеджменту в загальній теорії менеджменту, слід підкреслити, що не тільки в сучасній англійській мові (має значно глибшу історію) існує тільки одна базова категорія «strategic management», яка в науковому обігові і практиці управління є унормованою та утворена з двох слів «strategic» і «management». Окрім того, означена категорія має багато авторських визначень та інтерпретацій залежно від підходів дослідників і знаходить своє підтвердження завдяки пошуку цієї категорії в різних друкованих джерелах, ІПС мережі Інтернет англійською мовою з використанням методу ключових слів і засобів ІКТ, як це видно з табл. 1.

Цитування поглядів і репрезентацію розвитку наукової думки дослідників будемо здійснювати в їхній, авторській інтерпретації, щоб не змінювати назви термінів, які вони застосовували при розкритті сутності феномену пізнання та аналізу сутнісних ознак. Аналіз табл. 1 дозволяє дійти висновку про наявність значного масиву відомостей про категорію «strategic management» у лапках і за ключовими словами без «лапок», оскільки вона знайшла відображення на англомовних сайтах мережі Інтернет, кількість яких коливається від 673 до 32 000, у досить значному обсязі документів від 5 500 до 270 000 000 і електронних книгах.

Таблиця 1

Результати пошуку базової категорії дослідження «strategic management» у мережі Інтернет станом на 17. 03. 2014 р.

Назва ІПС	Назва терміна	Мова запити	Результати пошуку
Rambler	strategic management за ключовими словами без «лапок»	англійська	687 000 документів, 32 000 сайтів
Rambler	«strategic management»	англійська	687 000 документів, 32 000 сайтів
Google	strategic management	англійська	22 800 000 документів
Google	«strategic management»	англійська	22 800 000 документів
Яндекс	strategic management	англійська	7 мільйонів сторінок
Яндекс	«strategic management»	англійська	13 мільйонів сторінок
YaHoo!	strategic management	англійська	270 000 000 документів
YaHoo!	«strategic management»	англійська	12 500 000 документів
Meta	strategic management	англійська	56 300 документів, 3 200 сайтів
Meta	«strategic management»	англійська	5 500 документів, 673 сайти

Найбільша кількість документів за ключовими словами та, власне, і сама категорія СМ представлена у ІПС «YaHoo!», «Яндекс», «Google» мережі Інтернет, що підтверджено значною кількістю сайтів і порталів, на яких вона розташована. Strategic management за ключовими словами без лапок англійською знайдено у 270 000 000 документах «YaHoo!», зокрема, наявна значна кількість праць сучасних дослідників: Hill C.W.L, Jones G.R. Strategic Management. Boston: Houghton Mifflin Co, 1992; Thompson A.A. Jr, Strickland A.J. Strategic Management. Homewood Il.: Irwin inc., 1990; Robert P. Bood Scenario Analyses as a Strategic Management Tool, 1999 [книги]; Tim Hannagan Mastering Strategic Management Palgrave Macmillan, 2001, [книги]; Antonello Zanfei. Multinational Firms, Innovation And Productivity.— Edward Elgar, 2006, [книги]; Bente R. Lowendahl. Strategic Management of Professional Service Firms. Copenhagen: Copenhagen Business School Press, 2005 [книги]; Mason A. Carpenter, William Gerard Sanders. Strategic Management: A Dynamic Perspective, Concepts and Cases. Prentice-Hall, 2006, [книги]; David J. Ketchen, Donald D. Bergh. Research Methodology in Strategy and Managemen.— Boston: Elsevier Science, 2005, [книги]; Fred David. Strategic Management: Concepts and Cases Upper Saddler.— River, NJ: Prentice-Hall, 2006, [книги]; Mary Coulter,

Jerald R. Smith, Peggy A. Golden. *Strategic Management in Action*. — London: Longmans, 2006, [книги]; Michael Armstrong, Duncan Brown. *Strategic Reward: Making It Happen*. — Kogan Page, 2006, [книги]. У «Google» — 22 800 000 документів, 13 мільйонів сторінок у «Яндекс», а у ІПС «Rambler» і «Google» базова категорія дослідження репрезентована в однаковій кількості документів.

Під час дослідження нами здійснено пошук також книг і статей мовою оригіналу у мережі Інтернет, які вміщують цей термін, використовуючи програму «Книги Google» і довідковий центр для партнерів «Google». Завдяки цій програмі ми отримали можливість проглянути багато книжок через «Пошук книг Google», що захищені авторськими правами, та деякі сторінки книжок, які є доступними для читання лише з дозволу їхніх авторів і видавців, тобто ці книги є доступними для обмеженого перегортання та перегляду у книжковому магазині.

Контент-аналіз змісту документів англомовних сайтів щодо проблеми даного дослідження показує, що на них відображено пласт класики стратегічного менеджменту, управлінської думки відповідної суспільної формації, що більшою мірою характеризує парадигми теорії стратегічного менеджменту, етапи розвитку в економіці та бізнесі, ніж у соціогуманітарній сфері.

Уперше, як засвідчує системний і контент-аналіз змісту документів англомовних сайтів та їх порівняння, сфера дослідження стратегій на наукових засадах була окреслена у контексті специфіки концепцій, визначень і методології на початку 1969 року в піонерських працях А. Чандлера (1962 р.), К. Ендрюса (1965 р.) і І. Ансоффа (1965 р.) як реакція на різку критику у доповіді комісії за нехтування науковими дослідженнями і суто практичну орієнтацію в системі бізнес-освіти США, що виявилися одночасно і стимулом до початку змін у стратегічному менеджменті як науковій галузі від емпірики до методологічних і теоретичних узагальнень у 60-ті роки ХХ ст. [16; 17; 18].

Термінологічний та контент-аналіз сайтів підтверджує визнання статусу стратегічного менеджменту як самостійної дисципліни, яка в ролі сфери наукових досліджень є значно молодшою за реальну практику.

Зауважимо, що в мережі Інтернет розміщено зовсім незначну кількість перекладів українською мовою класичних праць з теорії та генезису розвитку стратегічного менеджменту порівняно з російською, новітніх публікацій дослідників і менеджерів-практиків останнього десятиліття; абсолютна більшість наукових праць мовою оригіналу є недоступною не лише керівникові ЗНЗ, а й науковій спільноті, що за-

ймається дослідженнями у цій площині наукових знань, як підтверджено результатами пошуку базової категорії дослідження та аналізу змісту сайтів і документів.

Для з'ясування сучасного стану запровадження концептуальних ідей СМ в сфері освіти України та стану розробленості теорії стратегічного менеджменту в Україні та Росії нами заплановано здійснити пошук базових категорій дослідження українською та російськими мовами в ІПС мережі Інтернет із застосуванням термінологічного, зіставного, реферативного видів аналізу, контент-аналізу та теоретико-емпіричних методів дослідження. У процесі дослідження нами враховано специфіку, що є притаманною українській науковій термінології, яка простежується в існуванні двох категорій: «стратегічний менеджмент» і «стратегічне управління», — та здійснено їх пошук у мережі Інтернет. Як видно з табл. 2, найбільша кількість сторінок репрезентована українською мовою в ІПС «Яндекс» — 14 000 документів, а найменша їх кількість — 3 800 — знаходиться в ІПС «Яhoo!».

Таблиця 2

Результати пошуку базової категорії дослідження «стратегічний менеджмент» у мережі Інтернет

Назва ІПС	Назва терміна	Мова запити	Результати пошуку
Rambler	«Стратегічний менеджмент»	Українська	11 000 документів, 881 сайт
Rambler	«Стратегический менеджмент»	Російська	735 000 документів, 22 000 сайтів
Google	«Стратегический менеджмент»	Російська	200 000 документів
Google	«Стратегічний менеджмент»	Українська	9 450 документів
Яndex	«Стратегический менеджмент»	Російська	6 мільйонів сторінок
Яndex	«Стратегічний менеджмент»	Українська	14 000 сторінок
YaHoo!	«Стратегический менеджмент»	Російська	907 000 сторінок
YaHoo!	«Стратегічний менеджмент»	Українська	3 800 сторінок
Meta	«Стратегический менеджмент»	Російська	48 700 документів, 1 300 сайтів
Meta	«Стратегічний менеджмент»	Українська	5 700 документів, 557 сайтів

За ключовими словами цю категорію дослідження представлено на сайтах ІПС у такій послідовності: «Яндекс» — 218 000 документів,

«Rambler» — 206 000 документів на 5 000 сайтах, «Google» — 103 000, «Мета» — 97 500 документів на 4 800 сайтах, «YaHoo!» — 28 300 документів відповідно.

Найбільша кількість документів російською мовою знаходиться в ІПС «Яндекс», власне, сама категорія на 6 мільйонах сторінок і за ключовими словами у цій же ІПС — у 17 мільйонах документів, найменшу кількість — 48 700 документів на 1 300 сайтах репрезентовано у ІПС «Мета». Кількісний аналіз документів і сайтів із базовою категорією дослідження засвідчує про їх величезний масив, особливо російськомовних, який відрізняється у тисячі разів порівняно з україномовними, а також про зростання кількості праць вітчизняних дослідників з цієї проблематики в різних наукових галузях і у сфері освіти, особливо за останні 15 — 20 років, та про повторення одних і тих самих порталів, сайтів і сторінок на різних ІПС мережі Інтернет.

Контент-аналіз дозволив нам виявити об'єкти стратегічного управління та, враховуючи предмет нашого дослідження, нами здійснено пошук похідних термінів, які дозволять нам зробити висновки про етапи розвитку наукової думки зі стратегічного менеджменту в ЗСО. За результатами пошуку власне самого терміна «стратегічне управління організацією» знайдено масив даних, який коливається від 23 документів у ІПС «YaHoo!», 24 — у ІПС «МЕТА» до 204 000 документів у ІПС «Google», але, як показав термінологічний аналіз, системою здійснено пошук не самого терміна, а розширений за його ключовими словами як і ІПС «Yandex» — 14 мільйонів сторінок. Контент-аналіз перегляду сайтів і порталів дозволяє дійти висновку про незначну кількість публікацій, що стосуються власне організацій сфери освіти порівняно з економічною та виробничою сферою. Цей висновок знайшов підтвердження під час подальшого пошуку матеріалів у мережі Інтернет через пошук похідних термінів. Оскільки до освітніх організацій у ЗСО належать різні типи ЗНЗ, то нами було надано перевагу найбільш представленим у мережі типам, зокрема школа, ЗНЗ, загальноосвітній заклад, общеобразовательное учреждение (мовою оригіналу), освітній заклад, ліцей, гімназія, колегіум.

Актуальність проблематики дослідження підтверджується підвищеним інтересом користувачів мережі Інтернет щодо пошуку ключових термінів дослідження — «стратегическое» — 165 408, «управление» — 776 441, «общеобразовательным» — 141 091, що знаходить вияв у значній кількості екранних копій за їхніми зверненнями.

Результати даних про наявність документів і матеріалів з терміном «стратегічне управління освітнім закладом» підтверджують незначну

їх кількість у ІПС «YaHoo!» — лише 1 документ, на якому висвітлено новини ВІППО про проведення обласного семінару для молодих учителів-правознавців «Стратегічне управління освітнім закладом», ІПС «Google» — 2, ІПС «Yandex» — 7, ІПС «Rambler» — 9 і в ІПС «МЕТА» — жодного документа. Тобто ця інформація є підтвердженням незначної кількості документів законодавчої та нормативно-правової бази, які детермінують реалізацію системи СМ у сфері освіти, організованих заходів для педагогічних кадрів і науковців із тематики СМ та недостатньої наукової розробленості проблеми дослідження. Застосування ІПС дозволило довести актуальність проблеми дослідження, наочно продемонструвати стан теоретичної розробленості проблеми з використанням першоджерел і англомовних документів, а у поєднанні з термінологічним та контент-аналізом змісту порталів, Web-сайтів і Web-сторінок і наукової літератури зарубіжних і вітчизняних учених окреслити категоріально-понятійне коло, що відображає наукову специфіку предмета дослідження СМ в сфері освіти.

Порівняльний аналіз даних за результатами пошуку базових категорій дослідження «стратегічний менеджмент» і «стратегічне управління», що структуровані у дослідженні, дозволяє зробити *такі висновки*: наявність значного масиву даних у мережі Інтернет з даними базовими категоріями як українською, так і англійською та російською мовами запиту; значно ширший спектр застосування категорії «стратегічний менеджмент» — від 3 800 до 103 000 документів порівняно з категорією «стратегічне управління» — від 5 690 до 25 000 відповідно українською мовою в ІПС «Rambler», «Yandex», «YaHoo!», «МЕТА», «Google», який є іманентно притаманним і зарубіжному науковому простору, надання переваг у російськомовному науковому обігу категорії «стратегическое управление» (кількість документів коливається від 15 000 000 у ІПС «Yandex» до 451 000 документів у ІПС «Rambler») порівняно з категорією «стратегический менеджмент», яка знайшла відображення у 48 700 документів у ІПС «МЕТА» та в 6 000 000 документів у ІПС «Yandex».

Виявлено, що тематичні ІР з даної проблеми зосереджені у столиці і обласних містах країни на сайтах наукових установ і регіональних ОІППО; з'ясовано значний розвиток і структурованість ІР із проблеми дослідження у США і європейських країнах. Результати пошуку та контент-аналізу сайтів і сторінок у різних ІПС мережі Інтернет щодо феномену стратегічного менеджменту в сфері освіти свідчать лише про перші наукові спроби педагогічних пошуків порівняно з економічною сферою та повільне розуміння педагогічних працівників і дослідників необхідності його запровадження в практику управління сферою осві-

ти на всіх ієрархічних рівнях, а не лише на державному рівні управління сферою освіти, що розглядається у більшості законодавчо-нормативних документах як стратегічний.

У результаті застосування різних видів аналізу у даному дослідженні з'ясовано, що проникнення мережі Інтернет в усі сфери діяльності людини, зокрема наукову та управлінську, постійне вироблення нового знання зі стратегічного менеджменту, швидкість передачі та отримання цього знання у форматі тематичних ІР привело до надлишковості, повторів однієї і тієї ж інформації та неструктурованості інформаційних потоків із даної проблеми у мережі Інтернет, що підтверджено аналізом наявного масиву та незначною кількістю тематичних сайтів, порталів і періодики на електронних носіях. Для підтвердження висновку вважаємо доречним навести думку авторитетних учених Д. Шендела і К. Кула: «На щастя...обсяг публікацій у нашій галузі (стратегічного менеджменту) значно перевищує здатність будь-якої людини охопити їх повністю і, зрозуміло, можливості їх вивчити, не кажучи вже про те, щоб зрозуміти все, що написано до сьогодні та репрезентовано на конференціях...» [19, с. 18].

Всесвітнє павутиння належить до мегаджерела інформації, зокрема і наукової інформації, є інформаційним середовищем, надає суб'єктам можливості необмеженого доступу до різноманітних сайтів, порталів, тематично розподілених ресурсів у галузі науки, культури, освіти; інтерактивного діалогу з любим респондентом у мережі в режимі реального часу; оперативного пошуку релевантної інформації та скорочення витрат часу на її пошук. А також дозволяє за незначний час відшукати та здійснити накопичення достовірних фактів (емпіричний рівень) про явище, що досліджується, — власне феномен управлінської культури керівника ЗНЗ — і узагальнити відомі знання (теоретичний рівень); значно зекономити час і зусилля на з'ясування стану розробленості проблеми у вітчизняній та зарубіжній науці та існуючих шляхів її вирішення. Однак є не тільки переваги застосування цього методу, а й недоліки — такі як наявність в мережі Інтернет недостовірної, неточної, застарілої, навмисно перекрученої інформації, що зумовлює необхідність проведення додаткового аналізу, опрацювання, перевірки інформації дослідниками.

Таким чином, факти та результати пошуку у всесвітньому павутинні, представлені вище, в контексті порушеної проблеми слугують підтвердженням становлення наукової галузі стратегічного менеджменту у менеджмент-освіті України порівняно з економічно розвиненими країнами світу, попри важливість цієї компоненти для соціально-економічного та культурного розвитку країни, з різних об'єктивних

і суб'єктивних причин, та детермінують необхідність розроблення теоретико-методологічних засад стратегічного менеджменту в сфері освіти та систематики категоріально-понятійного апарату СМ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Здіорук, С. І., Ситник В. П. Наукові традиції в Україні у контексті сучасних світових тенденцій розвитку науки // Стратегічні пріоритети. — №2. — 2009. — С. 96.
2. Калініна, Л. М. Інформаційне управління загальноосвітнім навчальним закладом: системи, процеси, технології : моногр. / Л. Калініна. — К.: Інформатор, 2008. — 472 с.
3. Калініна, Л. М. Інформаційні процеси в управлінській діяльності керівника закладу: сутність, специфіка та характерні ознаки [Текст] // Науково-практичний журнал «Освіта і управління». — 2005. — Т. 8. — №2. — С. 35—44.
4. Калініна, Л. М. Професіограма українського директора школи [Текст] / Л. М. Калініна // Газета для керівників шкіл «Директор школи». — Січень, 2001. — 3 (147). — С. 1, 13-15.
5. Калініна, Л. М. Специфіка інформаційного управління закладами освіти [Текст] // Освіта і управління. — 2003. — Т. 6. — №1. — С. 47—66.
6. Калініна, Л. М. Сутність феномену управління [Текст] / Л. М. Калініна // Директор школи: Україна. — 2000. — № 2. — С. 26—33.
7. Калініна, Л. М. Сучасні функції керівника школи [Текст] / Л. М. Калініна // Матеріали II всеукраїнської науково-практичної конференції «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи». — Суми: «Мрія-12 ЛТД», 1998. — С. 111-113.
8. Калініна, Л. М. Теоретичні підходи до управління навчальним закладом [Текст] // Директор школи. — 2004. — №10. — С. 12-14.
9. Калініна, Л. М. Технологія інформаційного управління закладом освіти: Науково-методичний посібник [Текст] — Харків: видавнича група «Основа», 2005. — 159 с.
10. Калініна, Л. М., Капустеринська Т. Д. Проект інноваційної школи: стратегічне планування, управління інноваціями : посібник [Текст] / Л. М. Калініна, Т. Д. Капустеринська. — Х.: вид. група «Основа», 2007. — 96 с.
11. Калініна, Л. М. Стратегія інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу [Текст] // Стратегії управління закладами освіти в умовах формування інформаційного суспільства : зб. наук. праць / Ін-т педагогіки АПН України; за ред. Р. П. Вдовиченко, Л. М. Калініної. — Київ — Миколаїв: вид-во «Іліон», 2008. — Вип. 1. — С. 5—17. — 399 с.
12. Калініна, Л. М. Теоретико-прикладні аспекти формування інформаційної культури керівника загальноосвітнього навчального закладу : монографія [Текст] / Л. М. Калініна. — К.: Педагогічна думка, 2012. — 159 с.

-
13. Калініна, Л. М., Грицяк Л. Д. Методичне забезпечення навчально-го модуля «Стратегічне управління освітньою організацією» [Текст] /Л.М. Калініна, Л.Д. Грицяк // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / Ін-т педагогіки АПН України. — К.: «Педагогічна думка», 2009. — Вип. 9. — С. 26 — 34.
 14. Україна в 2008 році: щорічні оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку : моногр. / За заг. ред. Ю. Г. Рубана. — К.: НІС, 2008. —744 с.
 15. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура : моногр. / За ред. В. Г. Кременя. — К.: Пед. думка, 2008. — 472 с.
 16. Andrews K. R. The Concept of Corporate Strategy. Homewood, IL, 1971.
 17. Ansoff H. I. Corporate Strategy: An Analytical Approach to Business Policy for Growth and Expansion. N. Y., 1965.
 18. Chandler A. D. Strategy and Structure. Cambridge, MA, 1962.
 19. Schendel, Dan; Cool, Karel O. (1983) Development of the strategic management field: Some accomplishments and challenges West Lafayette, Ind.: Institute for Research in the Behavioral, Economic, and Management Sciences, Krannert Graduate School of Management, Purdue University. (Book, Vol. 836 in a series/set)